

ČAJ

Pro chvíle pohody

LISTOPAD 2024

Časopis Autorů Jičínska

CESTA Z PETRKOVA

Míjím-li cestu
podél polí
a nade mnou mraky letí
tak i pana Reynka mohla tato cesta
do kostela vésti
když poznal na ní též
strasti i štěstí

Milan SOCHORA

218

Vážení čtenáři,

hostem listopadového ČAJe je **Milan Sochora**,
žije a tvoří v Petrkově, v místě spojeném
s životem Bohuslava, Jirky a Daníka Reynkových.
Ukázka z jeho tvorby pochází z knihy
Petrkov ... čas odletu vlaštovek.

Rozhovor poskytla knihovnice **Hana Ševčíková**, dnes již důchodkyně,
celý život se vracějící do Písku, kde prožila dětství.
Knihy, hudba, obrazy, kumšt jako takový mě obklopují celý život,
přiznala mimo jiné v rozhovoru.

Regionální tvorbu zastupuje povídka
Pavla Velešovského
Zapomenutý příběh mladého muže v bílé přilbě,
který nás vrací do doby před pětatřiceti lety, do 17. listopadu 1989.

Po osmnácté zavzpomínám na počátky organizovaného psaní na
Jičínsku.

Váš Václav

HOST ČAJe:

Milan SOCHORA (*1980)

žije a tvoří v Petrkově.

ZŠ absolvoval v Lípě u Havlíčkova Brodu; vyučil se zahradníkem na středním odborném učilišti v Kutné Hoře.

Publikoval v almanaších a časopisecky ve Psím vínu, Pandoře, Lipských listech nebo Hostu. V letech 2005 a 2009 vystoupil v rozhlasovém pořadu Zelené peří. Milan Sochora pořádá také výstavy svých fotografií.

Z knihy **Petrkov ... čas odletu vlaštovek**

Věnováno památce Bohuslava, Jirky a Daníka Reynkových.

Petrkov ...čas po odletu vlaštovek obálka knihy
Mé hodnocení:

Obrazová publikace fotografií Vladimíra Kunce a básní Milana Sochory. Autoři jsou rodáci z Petrкова. Inspirace Bohuslavem, Jiřím a Daníkem Reynkem. Vesnice v podzimním a adventním čase.

Žánr: Cestopisy a místopisy, Obrazové publikace
Vydáno: 2016, Vladimír Kunc - Foto Kunc

Vladimír Kunc (*1955 v Havlíčkově Brodě)

CESTA Z PETRKOVA

Míjím-li cestu
podél polí
a nade mnou mraky letí
tak i pana Reynka mohla tato cesta
do kostela vésti
když poznal na ní též
strasti i štěstí

CESTA

Při cestě do kostela
Do Svatého Kříže
Poznal jsem krajinu
Trochu dále i blíže
Kudy chodil Jiří, Daniel i Bohuslav
a nikdo neví
Kde minulý je čas
Dobrych a špatných zpráv
dnes je čas in memoriam
je to pravda nebo klam
Vždyť v čase je vždy každý sám

...

Když vše opadá
léto jde spát
Strom listy své pokládá
Nastává listopad

MRÁZ

Maluje krajinu, stromy,
rostliny i domy
Vše na zemi,
tedy svět nový

ČESAJÍ STROM

V průvanu vane záclona
v okolí potoka
prsty, ruce otlouká
a češe
vše okolo,
když už poslední vlas opadal

...

Kéž čas poznal
Kdy vstupuje samota
Do lidských duší
Když lidé jsou němí
Anebo hluší
V lidském čase
u mnoha duší

Knihy, hudba, obrazy, kumšt jako takový mě obklopují celý život.

ROZHOVOR S HANOU ŠEVČÍKOVOU

Paní Hanu Ševčíkovou jsem objevil díky tomu, že reagovala na moje povídání o Písku, kde jsme před lety s manželkou byli na dovolené. Paní Ševčíková je píseckou rodačkou, ve městě Písek žila do roku 1966 než se odstěhovala do Olomouce, kde prožila většinu svého života jako knihovnice. Aktivně obhospodařuje webové stránky <https://otavinka.blogspot.com/> a ve svých vzpomínkách se ráda navrácí se do milovaného města na Otavě.

Mezi její další počiny patří sběratelství citátů, kterému se věnuje od šestnácti let. Díky ní bylo vydáno již dvanáct miniaturních knížek s názvem Myšlenky do kapsy, které obsahují aforismy, myšlenky a citáty slavných, které pak byly zahrnuty do souborného díla Slovník myšlenek. Několik let připravuje též diáře s myšlenkami na každý den a s výroky známých osobností.

***Rozhovor bych začal v Písku. Město spojené s Fráňou Šrámkem a celou řadou dalších osobností kultury a literatury. Měla právě tato okolnost vliv na vaši celoživotní profesi knihovnice?**

Narodila jsem se v Českých Budějovicích, ale v Písku jsem žila od 5 měsíců, když tatínka přeložili do menšího města. Každého Písek ovlivní, když tam několik let žije. Od dětství jsem hodně četla a asi od 14 let jsem každé prázdniny dělala brigádu v knihovně, takříkajíc za úsměv. Už to být mezi knihami byl velký svátek. Většinou jsem pobývala měsíc v oddělení pro mládež, tehdy ještě v Šrámkově ulici a leckdy jsem se zde setkala i s českými básníky, kteří zavítali jako návštěvníci města i do knihovny. Takovým nezapomenutelným setkáním byl i František Hrubín, kterého jsem poprosila o autogram do jeho knih a on byl nebývale potěšen tím,

když viděl, jak jsou jeho knihy opotřebované.

***Jak se stalo, že jste opustila rodné město a vydala se na Moravu do Olomouce?**

Slovo rodné bych nahradila slovem milované. Jako studentka SKŠ Brno jsem byla v roce 1965 na praxi v olomoucké okresní knihovně po dobu šesti týdnů. Na Šibřinkách jsem se seznámila s vysokým černovlasým chlapcem, kterého jsem si vzala ještě v témže roce za manžela. Slíbené místo v písecké knihovně nevyšlo z politických důvodů, a tak jsem šla pracovat do knihkupectví v Písku.

K mým 20. narozeninám přišla nabídka z olomoucké knihovny, zda bych neměla zájem o práci v

Okresní knihovně Olomouc. Já nabídku přijala.

***Pracovala jste dlouhá léta jako vedoucí regionálního oddělení v Městské knihovně v Olomouci. Takže jste byla v každodenním kontaktu s lidmi. Co vám tato práce přinesla?**

V regionálním oddělení Okresní knihovny v Olomouci jsem pracovala od září 1972. Bylo to místo řízené osudem. Předcházela mu pracovní úraz a trvale zhmožděné koleno, které vylučovalo dlouhé stání. Už na škole jsem se zajímala o bibliografii, a tak to bylo i vyplnění tajného snu. Hlavní teze práce s regionální literaturou vytvořil PhDr. Jaromír Stříž (1923-1983), někdejší ředitel knihovny, znalec regionální a vlastivědné literatury, básník a prozaik, který byl z politických důvodů přeložen na městskou pobočku. Ten nashromáždil regionální literaturu do tmavého skladu a byl odejit. Když jsem přišla mezi staré knihy bez znalostí i zkušeností a bez vhodného rodiště, měla jsem tísnivý pocit. Být totiž Jihočeškou a začít se věnovat práci s regionální literaturou na Hané byla velká odvaha. Většina čtenářů mluvila hanácky a já jim moc nerozuměla. Vymlouvat se na jihočeský původ a omlouvat jim své neznalosti nelze dlouho. Začátky byly těžké, ale věděla jsem, že musím začít poznávat hanáckou literaturu a lidi kolem ní. Měsíčně jsem četla doma na 60 knih a vytvářela si pomocné kartotéky biografické i bibliografické. Oddělení se taky podílelo na ediční činnosti knihovny a vydávání kulturního kalendáře. Navázala jsem úzký kontakt se znalcem regionu Dr. Jaroslavem Čičatkou (1891-1979), který pomáhal a radil nejvíce. Musela jsem navázat spolupráci se znalci olomoucké historie a literatury, univerzitními pedagogy, archiváři a badateli. Také ovšem i s knihovníky univerzity: Jaroslavem Vlachem (1913-1995) a Bohuslavem Smejkallem (1924-2015), který několik desítek let působil ve vědecké knihovně. V roce 1983 jsem se stala členkou Vlastivědné společnosti

muzejní v Olomouci, kde bylo několik sekcí, které bylo žádoucí znát. Osobnosti veřejného olomouckého kulturního života jsem poznávala na vernisážích výstav, které jsem pravidelně navštěvovala. V roce 1991 jsem vytvořila v elektronické podobě databázi Osobnosti Hané.

Po předčasném odchodu do důchodu (ze zdravotních důvodů) jsem si nechala udělat novou databázi Osobnosti Moravy.eu. Přes dvacet let píšu měsíční výročí do různých periodik na Hané.

***Jako knihovnice určitě ráda čtete. Měla jste to tak předpokládám od dětství. Které knihy a autoři patří do vašich nejoblíbenějších?**

Knihami jsem byla obklopena od útlého dětství. Pobývala jsem často v nemocnici a tak knihy byly tím, co mi pomáhalo od bolesti i samoty. Dříve jsem četla Julese Verna, Jaroslava Foglara a pohádky. Od 13 let jsem doslova propadla poezii, memoárové literatuře a biografii. Z autorů, když to vezmu abecedně: Horníček M., Hrabal B., Janík Z., Kolárová Jaromíra, Komenda Stanislav, Krupička Jiří (1913-2014), Lambert, E., Lisická H., Munthe A., Nepil, F., Pilka J., Princ M., Seifert Jaroslav, Skácel J., Skýpala A., Šiška Z., Škvorecký, J., Šrámek, F., Vokroj, M., Voskovec a Werich: Hry. V současnosti mám ráda knihy Olgy Nytové, Bohumila Ždichynce, Aloise Marhoul, Tomáše S. Přídala, Vladimíra Stibora, Svatavy Mášové, Sandry Pogodové a Richarda Pogody. V poslední jmenovaném řádku jsou autoři, které znám a jsem s nimi v občasném kontaktu přes internet i osobně.

*** Sledujete i současnou literaturu? Co byste ze současné tvorby čtenářům doporučila?**

Z poezie měl křest poslední srpnový den almanach české poezie 2024 „Dvě minuty od pravdy...“, který editoval Vladimír Stibor. Je ilustrován fotografiemi Jindřicha Štreita a je v něm obsaženo 58 autorů. V květnu vyšla nová kniha českého lékaře a spisovatele Bohumila Ždichynce „Magické eupnoe“, kde je dvanáct próz z lékařského prostředí. Kdo má rád lyrickou poezii, tak je to sbírkamladého básníka Tomáše S. Přídala „Perly v trávě“ (Hana Dziková - CULTUM), kterou můžete mít v kabelce a číst si, když potřebujete povzbudit.

Pro dobrou náladu vřele doporučuji dvě knihy stejného autora „Hod' se do pogody“ (2019) a „Bud' v pohodě“ (2022), kterou napsali Sandra Pogodová a její otec Richard Pogoda. Čítám ji v domě pro seniory, a to se smějete pořád.

O každém novém titulu, který projde mýma rukama napíšu na blogspotu recenzi nebo alespoň dám fotografii obálky knihy.

***Jak se díváte na e-knihy? Patří jim budoucnost?**

V naší rodině tomu všichni fandí, já osobně mám raději knihu, v které si mohu listovat. Pak je problém, kde všechny knihy uložit, když místa je málo.

***Vytváříte databázi osobností Olomoucka. Koho byste z méně známých osobností představila? S kým jste se setkala, kdo vás inspiroval nebo příjemně překvapil?**

Nejenom Olomoucka, ale s názvem Osobnosti Moravy.eu - tam podchycuji i jména z Kroměřížska, Přerovska, Prostějovska, Zlínska a Vyškovska. Protože si píšu od roku 2008 i blog, tematicky jako deník, kde zpracovávám poezii, výročí, citáty atd, tedy všehochoť, tak čerpám i ze své databáze. Ráda bych ještě zmínila, že databáze je dostupná pro veřejnost. O překvapení není nikdy nouze. Jeden archeolog a sběratel folklóru a lidové slovesnosti mě před třemi lety seznámil s mladým archeologickým nadšencem, který má tento zájem pro svůj volný čas. Provádí tzv. povrchové sběry a prospekce s detektorem kovů a rovněž spolupracuje s olomouckým Vlastivědným muzeem a dalšími místními archeologickými institucemi. V tomto směru vyvíjí i publikační činnost. Když jsem se s tímto mladým mužem seznámila, zjistila jsem mj., že píše nádhernou poezii. Záhy se stal dvorním básníkem mého blogspotu. Taky jej zajímají osobnosti regionu a je hanáckým patriotem. Jmenuje se Tomáš Přidal. Postupem let se stal dvorním básníkem i regionálních periodik: Týnecké listy, Náměšťské noviny ad. Je narozen v roce 1990 v Olomouci a pracuje v obchodě na Olomoucku. Doprovázela jsem ho do Prahy v roce 2021 pro ocenění – uznání Mobelovy ceny za básnickou sbírku, debut „Studování mělkého kroku” (Dauphin, 2020). Byla bych ráda, kdyby převzal časem psaní výročí do regionálního tisku.

***Jak dlouho sbíráte citáty? Máte nějaký citát, který je pro vás životním mottem?**

Citáty jsem si začala vypisovat z knih v roce 1960. Lístkovou kartotéku jsem si začala dělat až o pět let později. V roce 1992 jsem začala spolupracovat s olomouckým Nakladatelstvím

FIN a později N Olomouc (stejně nakladatelství, které se přejmenovalo). Vyšlo 12 knížeček Myšlenky do kapsy a později Myšlenky číslované 1-12. Zprvu ilustrované Antonínem Šplíchalem a později fotografiemi Jindřicha Štreita. Byly řazeny tematicky. Jakoby souborné vydání, i když trochu jiné vyšel titul Slovník myšlenek (2003), ilustrovaný studenty Střední umělecké školy v Brně. Životní motto mám z tvorby německého autora J.W.Goethe:

„Měli bychom každý den slyšet aspoň malou písničku, přečíst dobrou báseň, vidět krásný obraz, a je-li to možné, promluvit několik rozumných slov.“

Když je člověk sám, anebo je mu smutno, tak stačí dodržet toto moudro a hned je vám lépe.

***Vaše stránky Otavínka jsou stále aktivní, jak jsem při jejich navštívení zjistil. Kolik času věnujete jejich „údržbě“ a jaké máte čtenářské reakce?**

Můj blog navštěvuje více a více čtenářů. Jsou tací, kteří nečetli poezii, ale tím, že publikuji každou neděli ráno báseň od dvorního básníka, nebo v týdnu i básně jiných současných autorů, objevili někteří, že se jim to líbí. Z čehož mám radost. Můj blog navštěvuje ročně 120-150 tisíc lidí. Na stránky chodím denně a píšu průměrně 3 články na den. Někdy více, podle toho, kolik je výročí. Někdy nejsem hotova hned a trvá třeba dvě hodiny, než napíšu článek. Pravidelně před sobotní půlnocí ilustruji báseň na neděli od Tomáše Přídala vypůjčenými obrázky z Pixabay. Někdy to trvá dlouho, než najdu ten vhodný motiv. Mám děsné bolesti, na které nic nezabírá a tak vstanu a překulhám k počítači, kde ty bolesti ztratí sílu, asi tím, jak se soustředím na krásu. Jsem ráda, že se moje články dostanou ke knihovníkům napříč ČR, spolužákům, příbuzným i blogerské společnosti. Časově se práci na počítači a Otavínce věnuji denně čtyři hodiny. Taký průběžně doplňuji databázi Osobnosti Moravy.eu.

Kdybych to nedělala, nebyla by funkční. Databáze má certifikát serióznosti z Národní knihovny ČR od roku 2012.

***Vydala jste knížku Písecké oblázky. Jsou to návraty do rodného kraje? Můžete ji čtenářům blíže představit?**

Knížka vznikla jako vyznání lásky k milovanému městu. Vyšla v roce 2015 k 70. narozeninám a dedikována mému muži Janovi, který se zlaté svatby nedožil. Jde o 31 oblázků ve formě poezie, vzpomínek na dětství, mládí a vše kolem Písku. Psávala jsem tyto texty do blogu, který se jmenoval Píseček pod pseudonymem Otavínka. Je zde uvedeno i šest básní, z nichž jedna pod názvem Svatej, získala pochvalu z Mobelovy ceny v roce 2016. Kniha má 47 stran a je ilustrována fotografiemi města i okolí. Nejen z vlastního přičinění, ale i z fotek patriota města Písku a spolužáka z gymnázia, Ing. Antonína Mareše. Úvodní slovo napsal český básník a prozaik Zdeněk Janík (1923 - 2022), který byl několik let i dvorním básníkem Písečku. Opisovala jsem jeho básnické rukopisy do digitální podoby, aby mohly být odeslány nakladatelům. Útlá knížečka byla vydána

v Nové tiskárně Pelhřimov. Líbila se i v Písku, ale zájem o dotisk ze strany písecké radnice nebyl.

***Dovedete si svůj život představit bez knih, bez umění, ať již literárního, výtvarného či hudebního?**

Knihy, hudba, obrazy, kumšt jako takový mě obklopují celý život. Ještě v Písku jsem chodilado Divadla poezie při gymnáziu, kam nosili své básně Karel Sýs a Jiří Žáček. Nebo jsem navštěvovala Písecká nocturna. Koncem léta v Olomouci to zas býval varhanní festival. V současné době se nedostanu všude, kam bych chtěla, protože nemohu chodit a leckde nejsou bezbariérové vstupy. S chodítkem se všude nedostanete, anebo vás do taxíku nevezmou. Do MHD se dostanu jen s doprovodem.

Byla jsem členkou Literárního klubu Olomouc, kde se konaly pravidelné literární večery.

Byly doby, kdy jsem jezdila do písecké knihovny na Autorské čtení Zdeňka Janíka, nebo jsem byla iniciátorem vydání bibliofilie „Vracím se k Tobě chlapeckou lodí” (2000), kde bylo 14 básní Zdeňka Janíka o Písku a já si je od studií v Brně vystřihovala a lepila do deníčku. Ilustroval ji akademický malíř František Roman Dragoun z Písku a všichni tři jsme byli propojeni Pískem,

absolvováním stejné školy a narozením v říjnu. Ještě štěstí, že se mohu kontaktovat s řadou umělců přes internet. Když se koná nějaká akce, nebo vyjde nová kniha, napíšu o ní na blog. Poslední dobou zájem o poezii mizí a to i v knihovnách, a to vždy rozesmutní. Když knihovna nechce přijmout darovanou knihu poezie, protože nemá místo, tak je to k pláči. Setkala jsem se s tím v Olomouci, ale i v Písku. Ale když se tu i onde koná autorské čtení nebo křest knihy, tak zájem je. Proto publikuji na svém blogu hodně básní současných českých autorů k oboustranné spokojenosti.

***V současné době žijete v Domově pro seniory, kde přes zdravotní problémy pomáháte starším spoluobčanům. Máte v tomto zařízení dostatek kulturního vyžití? Spolupodílíte se třeba i vy na organizování kulturních akcí?**

Nebydlím v Domově pro seniory. Bydlím v domě, kde je k dispozici pečovatelská služba, která zajišťuje nákupy a úklid v celé čtvrti zvané Hodolany. Před covidem jsme tady měli neoficiální „babinec” (3-4 sousedky starší, věk kolem devadesátky, kterým jsem četla knihy, protože ony na ně už neviděly). Po covidu jsme si udělali klubovnu ve sklepních prostorách, kde jsou knihy, obrazy a jednou týdně se scházíme na kafičko.

***Ke konci roku prý chystáte diáře s citáty slavných osobností. Je pro vás konec roku příležitostí k bilancování? Dáváte si předsevzetí do dalšího roku?**

Evropanský diář vychází od roku 1998. Začnu ho sestavovat už v srpnu, jakmile vyjde na rok příští.

Iluze, že stačí týden na sestavení mají jen ti, co to čtou. Já si to totiž sama zkomplikovala, nebo spíše jde o profesionální deformaci. Nechtěla jsem vkládat citáty podle náhody, ale chtěla jsem právě využít možnost data narození či úmrtí pro určitý rok. Tak se stalo, že diář byl využíván v rozhlasu, televizi, ve školách, knihovnách, tam, kde chtěli připomenout výročí autora trefným citátem. Při výběru vhodného citátu musím být bez bolesti, abych našla něco, co povzbudí a dodá životodárnou energii.

Nebilancuji a ani si nedávám předsevzetí. Dokud jsem řádně chodila, tak jsem si počítala metry, které jsem zvládla. V současné době mi to nejde, ani s chodítkem. Jsou dny, kdy se nepostavím.

Ale i přesto se snažím za pomoci mých přátel z uměleckého světa leckams podívat, absolvovat koncert nebo autorské čtení či přednášku.

***Nemusím vám jistě připomínat citát Karla Čapka o rodném kraji, kde člověk vlastně nepřestane nikdy žít. Jak moc vám chybí rodný Písek? A kdybych vám mohl splnit jedno přání, které by to bylo?**

Chtěla bych se do Písku, tedy domů, podívat. Naposledy jsem tam byla v roce 2019. Stále se mi vybavují známé uličky a místa, která jsem měla ráda. Pořád vidím moje město očima osmnáctileté holky, která odcházela studovat do Brna knihovnictví, aby se už napořád vracela domů jen ve vzpomínkách. Moudro Karla Čapka o rodném kraji neznám.

Jen toto: „Člověk musí jet daleko, hrozně daleko, aby se dostal co nejbliž k domovu.”

Básník Jan Čarek (1898-1966), rodák z Heřmaně u Písku napsal: „Odloučení způsobuje ránu, jako když oderveš větev. Stesk, který zalil otevřenou ránu trvá dlouho. Mnohdy až do konce. Jen návraty utěšují, posilují, rozbolestňují.”

Přeji Vám do dalších let hodně zdraví a příjemných chvil s literaturou a kulturou vůbec.

Václav

ZAPOMENUTÝ PŘÍBĚH MLADÉHO MUŽE V BÍLÉ PŘILBĚ

Stáli jsme tam seřazeni v šiku, namačkání vedle sebe, že by mezi námi neproklouzla ani myš. Byl listopadový večer a pěkná zima. Z rozkazu jsme museli nastoupit a jak se ukázalo, nešlo tu žádné cvičení. Národní třída byla plná lidí. Dav se tísnil od jedné strany k druhé. Lidé se pomalým krokem blížili k nám. Svítily svíčky a zpívaly se písně. Vůbec jsem je nevnímal, protože jsem slyšel jen hukot. Jenom hukot. Běhal mi z toho mráz po zádech. Měl jsem strach, co se bude dít. Nebál jsem se těch lidí před námi, vesměs to byli samí studenti a vypadali mírumilovně. Z jejich tváří bylo možno vyčíst, že nic nechťejí, jen uvolnit cestu. Báł jsem se spíš toho, co uděláme my. Tušil jsem, co se od nás čeká.

Lidé přišli až k nám a celý proud zastavil. Chvíli jen tak stáli, někteří si sedli na studenou dlažbu a pořád zpívali. Postupně k nám přicházeli jednotlivci a strkali nám za štíty květiny. Nikdo z nás v tu chvíli nevěděl, co v takové situaci dělat, a tak jsme setrvali v pozoru a jen čekali na další pokyny. I mně kdosi vsunul za štít květinu, tak jsem se ji pokusil shodit na zem. Nad davem vlály československé vlajky a z těch stovek úst se najednou začala linout státní hymna.

Chtělo se mi jít domů. Vůbec mě nebavilo stát tu v zimě venku na ulici. Ale ten večer se měl zřejmě protáhnout. Máma mi říkala, že mi večeri schová do trouby a ať si prý vezmu taky buchtu, co pekla. Moje máma vždycky něco v pátek upeče.

Náhle zazněl povel. Věděli jsme, co máme dělat. Chopili jsme se svých obušku a začali ty lidi bít, hlava nehlava. Zpěv se proměnil v zoufalý křik, volání po svobodě ve volání o pomoc. Vedle vosku ze svíček začal padat na dlažební kostky první kapky krve. Řádili jsme jako pominutí, já jsem nezaostával. Vůbec netuším, kde se to ve mně vzalo. Vše se kolem mě točilo a já ztrácel nadhled. Ze všech stran semknutý dav se tísnil ještě víc k nám, my byli nervóznější a naše údery ještě tvrdší. Nepřemýšleli jsme o tom, proč je vlastně bijeme. Oni si přece nezačali. Vůbec bylo zakázáno o něčem přemýšlet a jakmile někdo začal, znamenalo to průsvih.

Cítil jsem, jak se mi všechno lepí na mé zpoceně tělo. Uniforma, přilba, rukavice. Cítil jsem až v uších, jak mi bije srdce. Na ten večer nikdy nezapomenu. Určitě ne. A ti lidé, co jsme je mlátili, taky ne.

Václav FRANC: VZPOMÍNÁNÍ
Paměti o počátcích organizovaného (ne zločinu) psaní
na Jičínsku po roce 1990.
Část 18.

Moje vzpomínání pomalu směřuje ke konci. V minulém čísle ČAJe jsem popsal situaci v roce 2013, rozkládající se LiS a vznik nového sdružení DIV.

Zatímco DIV začal organizovat některé akce samostatně, například večer Smlouva s ďáblem, na kterém, kromě mne vystoupily Dana Beranová a Ilona Pluhařová, nás doprovodila i Eva Jebavá, která byla také součástí DIVu, i když sama netvořila, ale pomáhala nám při vystoupeních. Společně jsme následně připravili další pásma, například k 100. výročí . Svtěové války či pásmu Csetička k domuvu, se kterým jsme vystoupili i v dalších místech (Miletín, Pecka atp.). Dana Beranová zorganizoval i program se studenty jičínských škol, kde jsme konečně realizovali nápady, jak přilákat mladé autory mezi nás. Tak vznikly tři večery a přestože se k nám nikdo z mladých začínajících tvůrců nepřidal, většinou šlo o studenty, kteří mířili na vysoké školy, takže spolupráce by byla komplikovaná, bylo to nadějně ve stojatých vodách.

Prostě literární život neustrnul, spíše naopak. Rozproudila se nová krev, nový elán a naše schůzky byly zase konečně o něčem. Dana Beranová vydala knihu Eva a kniha poznání, Ilona Pluhařová knihu Země bledulek. Já měl taky své projekty. Začínal jsem mít zase ze společných akcí radost.

Naproti tomu LiS skomíral. Budu některé věci opakovat, ale pro úplnost uveřejním i můj druhý otevřený dopis adresovaný členům. Byl napsán po schůzce koncem února 2013, i když už jsem nedoufal v žádné změny. Možná jsem v něm jenom chtěl něco vysvětlit, ale moje věty nepadly na úrodnou půdu. Ti, kterých se týkal hlavně, nezajímal. Oni nechtěli nic měnit, vždyť všechno výborně fungovalo.

OTEVŘENÝ DOPIS ČÍSLO 2

V Nové Pace 3.března 2013

Vážení přátelé,

když jsem 22.srpna 2011 psal svůj „otevřený dopis číslo 1“ členům spolku, ještě jsem byl naivní a věřil, že se snad všechno zlepší, ale za 18 měsíců se stav nejen nezměnil, ale podle mého názoru ještě zhoršil.

Rozhodl jsem se, že se jako autor nezúčastním chystaného almanachu

spolku, a to z řady důvodů. Domnívám se totiž, že vydávat almanach, který by měl být jakousi výstavní skříní spolku, jen proto, že jsou zrovna peníze, je nesmysl. Doporučuji, aby sponzor, pokud bude chtít, věnoval raději tyto finanční prostředky na nákup nových knih pro knihovnu. Dobré věci tím prospěje mnohem více.

Přál bych vám všem vidět atmosféru příprav almanachu třeba v Mělnickém Pegasu, kde členové sami přispívají na vydání almanachu, resp. dopředu si kupují výtisky, aby se sborník zaplatil. Mnohdy jde o částky v rádech tisíců korun, při ceně jednoho výtisku kolem sto korun. Zároveň i mělnické nadšení o to, být zastoupen ve sborníku, mít tam tu nejlepší tvorbu.

A vzpomeňte si na atmosféru naší středeční schůzky.

O možném vydání almanachu jsme začali mluvit koncem listopadu 2012 na schůzce spolku, informovala o tom prosincová Kobra. Takže tři měsíce měli členové na to, aby, pokud chtějí, přispěli svojí tvorbou. Po třech měsících, a to jsem na schůzce opakovaně zdůrazňoval, že chci mít příspěvky nejpozději do 1.března 2013 v mailu (i tento termín byl již posunut, původně byl do 28.února !), do dnešního dne, nemám všechny slíbené příspěvky!!!

Víte, já mám řadu dalších aktivit, kvůli almanachu odkládám svoje věci, píší rozsáhlou prózu, chystám Řehečskou slepici, ale jestli si myslíte, že až si někdo vzpomene, že mi pošle zase něco 26.března 2013, den před plánovanou schůzkou a já sednu a jako slušně řečeno „blázen“ zase překopu všechno, co jsem nachystal, tak to jsem dělal do teď, ale už mě došla opravdu trpělivost.

Almanach by měl být vizitkou spolku a i vydavatele, tedy knihovny, ne snůškou příspěvků, které jsou různé úrovně a psány horkou jehlou na poslední chvíli. Náhodně jsem se setkal s člověkem, který působí v jičínském prostředí, možná je to jen názor ojedinělého pozorovatele, ale náš spolek je tímto člověkem, a obávám se, že nejen jím, hodnocen jako „spolek senilních důchodců, hrajících si na spisovatele!“ Bohužel tuto vizitku dáváme spolku sami, nejruznějšími projevy, články v časopisech atp., kdy se navzájem shazujeme. Bohužel i tento jev, je ve spolku. Averse mezi některými členy je dost velká, i když se tváříme, že se nic neděje. Potvrzují mně to soukromé rozhovory ve dvojicích.

Do almanachu nechci přispět i z toho důvodu, že se totiž bojím, že kdybych přišel na schůzku 27.března 2013, že tam zase budeme dvě hodiny mlátit prázdnou slámu a zase chystat celý rok almanach bez konkrétních výsledků. Přesně to vystihla Dana Beranová svou větou, „že když přišla po

letech na schůzku, zase se tam řešilo Jičínské poetické jaro. “

Neploďné diskuse, hraní si na velkou literaturu, prakticky nulová tvorba řady členů, neochota nějak se rozvíjet a dál vzdělávat, investovat čas pro sebe i spolek.

Jak jsem měl možnost mluvit s jednotlivými členy mezi čtyřma očima, tak právě někteří z vás mi říkají, že mají pocit, že právě ti, co se dovolávají svobody projevu, nejvíc omezují svobodný názor; okřikují, když názory nejsou podle jejich představ.

Málokdo ví, že jsou ve spolku lidé, kteří mají připraveny rukopisy k vydání, chtějí je vydat, shánějí finance, nakladatele a další věci. Ve spolku se ale nic pro jejich rozvoj a vydání nedozví. Nelze se potom divit, že se k nám nehrnou mladí autoři. Mně být dvacet a přijít na jednu schůzku jako byla ta středeční, tak uteču po půl hodině!

Takže závěrem, jak jsem slíbil, to, co došlo do 1.března 2013 do almanachu, spolu s představením autora, zabalím do souboru a posílám jako přílohu tohoto mailu. Měl jsem odeslat do 10.března, takže tak činím. Vy si s tím dělejte, co chcete. A zároveň oznamuji, že ani na schůzku 27.března 2013 nepřijdu. Snad to bude pro vás šance, vyříkat si některé věci a zamyslet se sami nad sebou a rozmyslet si, co vlastně chcete dělat?!

Já jsem literárně zcela jinde a nechci vás nutit dělat něco, co vlastně nechcete. Rozhodně nejsem závislý na tom, co vyjde v almanachu, mám jiné vydavatelské možnosti. Almanach je především pro ty autory, kteří jinde prakticky nepublikují!

Mám své projekty, kupříkladu momentálně jsem do 28.února zasílal materiály pro jeden sborník a další chystám na léto. Ale v těchto případech je situace jiná, autoři sami mají zájem, účastnit se, což u LiSu postrádám.

Možná z vás také málokdo ví, že už vlastně na půdorysu platformy LISEM, původně založené jako recese, existuje skupina autorů, kteří chtějí něco dělat, rozvíjet se. Takové skupině jsem ochoten pomoci, takovým autorům, ať už ve spolku, jiném spolku nebo samostatně, budu rád předávat svoje znalosti, zkušenosti a pomáhat jim třeba ve vydávání knih. Málokdo ví, že se už vlastně scházíme mimo LiS, protože současná podoba spolku nám nedává prostor pro realizaci a další rozvoj.

Ztrácet čas planým „žvaněním“ o tom, co by se možná dalo dělat, nehodlám. Můj druhý dopis, je něco jako poslední varování. Zatím chci být i členem LiSu a věřit, i když už jen s velkými obtížemi, že se přece jen něco změní. Můj případný třetí otevřený dopis by mohl být dopisem na rozloučení.

Myslím si, že jsem spolku věnoval hodně energie a věřte, že se mi tyto

věty píší těžko, neboť jsem spolkem řadu let žil. Tento otevřený dopis není útokem proti nikomu z vás, jen už prostě nemám síly pokračovat postaru, chci dělat věci jinak, chci se věnovat svým aktivitám a neztrácet čas.

S pozdravem Václav

Jen na vysvětlenou, další almanach se již nepodařilo vydat, neboť se nikdo neujal editorské práce. V podstatě, když Franc vypráhl, žádný další kuň se nenašel.

LiS žil v letargii ještě řadu měsíců, já sám jsem se nějak nemohl smířit s tím, že zanikne něco, čemu jsem věnoval hodně energie. Nakonec jsem navrhl, že bychom vydali z peněz, které jsme mezi sebou vybrali na činnost ještě jeden sborník. Jednalo se o sborník rozhovorů, které postupně vyšly v ČAJi. Jmenoval se **Tucet u zpovědi**, s podtitulem **25 let LiSu (1990 – 2015)**. Symbolicky jsme jej představili v pátek 24.dubna 2015 (literární kroužek vznikl 24. dubna 1990) v restauraci Lucie, kde se konalo setkání regionálních autorů u příležitosti 25.výročí založení literárního spolku v Jičíně. Setkání se konalo za účasti deseti autorek a autorů (Franc, Jebavá, Jindra, Pluhařová, Procházka, Teslík, Veselý, Zákoutská, Zlatníková a Žantovský).

Byla to labutí píseň spolku, který vydržel 25 let. Na setkání jsem oznámil, že ukončuji členství v LiSu. Nebylo mi nejlíp, ale byl to nutný krok. A jak říká Martin Žantovský, LiS je v jakémś umělém spánku, hibernaci, vychází dál časopisy ČAJ a Kobra, autoři se scházejí (aspoň občas), vědí o sobě. Možná jen opravdu spí a čeká ...

Příště si dovolím v závěrečném díle vzpomínání shrnout význam spolku a ještě jednou se ohlédnout do minulosti nebo se podívám dál, neboť rokem 2015 nic neskončilo. I v roce 2024 literární život na Jičínsku vzkvétá, a to je dobře!

ČAJ pro chvíle pohody

č.218 listopad 2024, ročník XXIII

Vydáno 5. listopadu 2024 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka
Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský
Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!